

SECTION—D

- VII. (क) पा (लङ् लकार)
(ख) मिल् (विधिलिङ्)
(ग) चुर (लृट् लकार)
(घ) कथ् (लङ् लकार)।
- VIII.(1) लघु (त्व तद्धित प्रत्यय)
(2) लघु (तरप् तद्धित प्रत्यय)
(3) लघु (तमप् तद्धित प्रत्यय)
(4) ग्राम (तल् तद्धित प्रत्यय)
(5) जन (तल् तद्धित प्रत्यय)
(6) भस्म (मयट् तद्धित प्रत्यय)
(7) गुरू (त्व तद्धित प्रत्यय)
(8) शिशु (त्व तद्धित प्रत्यय)
(9) शिशु (तल् तद्धित प्रत्यय)
(10) ब्राह्मण (तल् तद्धित प्रत्यय)

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1124

B.A./B.Sc. 3rd Semester (Batch 2020-23)

SANSKRIT (Elective)

(Natak Tatha Vyakaran)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

नोट :— **Eight** Questions of equal marks are to be Set. Candidates are required to attempt **Five** questions, selecting at least **One** question from each section. The **Fifth** question may be attempted from any Section.

SECTION—A

- I. चार पद्यों की सप्रसंग व्याख्या करें :— 20
- (क) ग्रहयुगलनिभाक्षः पीनविस्तीर्णवक्षाः,
कनककपिलकेशः पीतकोशेयवासाः।
तिमिरनिवहवर्णः पाण्डरोद्वृत्तदंष्ट्रो,
नव इव जलगर्भो लीयमानेन्दुलेखः॥
- (ख) युद्धप्रियाश्च शरणागतवत्सलाश्च,
दीनेषु पक्षपतिताः कृतसाहसाश्च।
एवं विधप्रतिभयाकृतिचेष्टितानां,
दण्डं यथार्हमिह धारयितुं समर्थाः॥

(ग) आपदं हि पिता प्राप्तो ज्येष्ठपुत्रेण तार्यति ।
ततोऽहमेव यास्यामि गुरूणां प्राणरक्षणात् ॥

(घ) खगशतविरूते विरौति तारं,
द्रुमगहने दृढसंकटे वनेऽस्मिन्!

जनयति च मनोज्वरं स्वरोऽयं,

बहुसदृशो हि धनंजयस्वरस्य ॥

II. चार पद्यों की सप्रसंग व्याख्या करें :— 20

(क) मध्यमः पञ्चभूतानां पार्थिवानां च मध्यमः ।

भये च मध्यमो लोके सर्वकार्येषु मध्यमः ॥

(ख) माता किल मनुष्याणां दैवतानां च दैवतम् ।

मातुराज्ञां पुरस्कृत्य वयमेतां दशां गताः ॥

(ग) त्यक्ता प्रागेव मे प्राणा गुरुप्राणेष्वपेक्षया ।

युवा रूपगुणोपेतो भवांस्तिष्ठतु भूतले ॥

(घ) अस्माकं भ्रष्टराज्यानां भ्रमतां गहने वने ।

जातकारुण्यया देवि ! संतापो नाशितस्त्वया ॥

SECTION—B

III. चार सूक्तियों की सप्रसंग व्याख्या करें :— 20

(क) मृगेन्द्रो मृगसंघानां मृत्युः पुरूषविग्रहः ।

(ख) सकुटुम्बः क्षणेनैव विनाशमुपयास्यसि ।

(ग) स्तरूरिव यास्यसि पुष्पितो विनाशम् ।

(घ) वृद्धस्य विप्रचन्द्रस्य भवान् राहुरिवोत्थितः ।

IV. दो प्रश्नों के उत्तर दें :— 20

(क) मध्यमव्यायोग नाटक के प्रथम अङ्क का सार लिखें ।

(ख) मध्यमव्यायोग नाटक के आधार पर भीम का चरित्र-चित्रण लिखें ।

SECTION—C

V. (क) रक्ष् (लट् लकार) । 20

(ख) प्रच्छ् (लोट् लकार) ।

(ग) नम् (लट् लकार) ।

(घ) चिन्त् (लोट् लकार) ।

VI. (क) पाँच का सन्धिविच्छेद लिखें :— 10

(i) उच्चारण

(ii) उल्लेख

(iii) दिगम्बर

(iv) सन्तोष

(v) दिग्गज ।

(ख) दो छन्दों के लक्षण तथा उदाहरण लिखें :— 10

(i) वंशस्थ

(ii) मालिनी ।